Chủ động thích ứng với biến đổi khí hậu, tạo động lực phát triển quốc gia

Công tác bảo vệ môi trường, chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu trong thời kỳ mới phải chuyển mạnh từ ứng phó, khắc phục hậu quả sang chủ động nhận diện, dự báo và phòng ngừa từ sớm, từ xa; nâng cao sức chống chịu quốc gia trước các nguy cơ truyền thống, phi truyền thống và tác động dây chuyền. Đây là một trong những bước chuyển chiến lược được nêu ra tại Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIV, được nhiều chuyên gia trong lĩnh vực môi trường đánh giá có ý nghĩa đặc biệt quan trọng.

Phát biểu khai mạc Hội nghị Trung ương 3, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đặc biệt nhấn mạnh 4 bước chuyển chiến lược để tháo gỡ điểm nghẽn, tạo ra những năng lực mới trong xây dựng và phát triển đất nước, trong đó có bước chuyển từ xử lý từng nguy cơ sang chủ động phòng ngừa, nâng cao sức chống chịu và bảo vệ vững chắc đất nước.

Bước chuyển chiến lược này một lần nữa được Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh tại phát biểu bế mạc Hội nghị Trung ương 3. Theo đó, Trung ương thông qua kết quả tổng kết Nghị quyết số 24-NQ/TW (ngày 3/6/2013 của Trung ương khóa XI về chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu, tăng cường quản lý tài nguyên và bảo vệ môi trường) và ban hành Kết luận về bảo vệ môi trường, chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu trong thời kỳ mới; xác định phải chuyển mạnh từ khắc phục hậu quả sang phòng ngừa, thích ứng, phục hồi; quản trị theo hệ sinh thái, lưu vực sông và vùng biển; gắn chuyển đổi xanh với nâng cao sức cạnh tranh, bảo đảm an toàn phát triển và trách nhiệm với các thế hệ mai sau.

Là người trực tiếp tham gia triển khai các dự án về thích ứng với biến đổi khí hậu trong những năm qua tại nhiều địa phương của Việt Nam, Tiến sỹ Nguyễn Thanh Phong, quản lý chương trình Đồng bằng sông Cửu Long của Liên minh Bảo tồn thiên nhiên Quốc tế (IUCN), cho rằng thông điệp của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm qua các bài phát biểu khai mạc và bế mạc Hội nghị Trung ương 3 có ý nghĩa đặc biệt quan trọng.

Theo Tiến sỹ Nguyễn Thanh Phong, từ nhiều năm nay, nhiều tỉnh ven biển ở Đồng bằng sông Cửu Long như Sóc Trăng (nay là thành phố Cần Thơ), Trà

Vinh (hiện là tỉnh Vĩnh Long), Bạc Liêu và Cà Mau (đã hợp nhất thành tỉnh Cà Mau), đang chịu ảnh hưởng nặng nề của tình trạng nước biển dâng, xói lở bờ biển, sụt lún đất và mất rừng ngập mặn.

Rừng ngập mặn đóng vai trò như lá chắn sinh học quan trọng trước các hiện tượng thời tiết cực đoan, đồng thời cung cấp nơi sinh sản cho nhiều loài thủy sản có giá trị kinh tế. (Ảnh: TTXVN phát)

"Việc mất và suy thoái rừng ngập mặn không chỉ gia tăng rủi ro thiên tai mà còn đe dọa sinh kế người dân, ảnh hưởng đến an ninh lương thực và tính bền vững kinh tế," Tiến sỹ Phong nhấn mạnh; đồng thời cho biết những tác động rõ rệt của biến đổi khí hậu đã định hình lại nhận thức về tầm quan trọng của rừng ngập mặn đối với đời sống, sinh kế và môi trường. Từ đó, việc phục hồi rừng ngập mặn đã được các địa phương nỗ lực thực hiện với sự chung tay của các nhà khoa học, doanh nghiệp, cộng đồng và hợp tác quốc tế.

Thực tế cho thấy những dự án thành công nhất không phải là những dự án chỉ tập trung vào trồng rừng hay bảo tồn đơn thuần, mà là các dự án tạo được "ba giá trị đồng thời": Đó là tăng khả năng chống chịu trước biến đổi khí hậu, cải thiện sinh kế cho người dân và phục hồi hệ sinh thái tự nhiên. Đây chính là bản chất của phát triển bền vững và cũng là hướng đi phù hợp với tư duy phát triển mới mà Hội nghị Trung ương 3 đề ra.

Bảo vệ môi trường, chủ động thích ứng với biến đổi khí hậu phải chuyển mạnh từ khắc phục hậu quả sang phòng ngừa, thích ứng, phục hồi là thông điệp được nhấn mạnh tại Hội nghị Trung ương 3. Song có thể nhận rõ đây là chỉ đạo mang tính định hướng nhất quán, thông suốt mà Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã nhiều lần đề cập tại các hội nghị Trung ương, các buổi làm việc về Tổng kết Nghị quyết số 24-NQ/TW, làm việc với ngành nông nghiệp và môi trường và nhiều ban, bộ, ngành khác.

Những chỉ đạo của Trung ương được cụ thể hóa bằng nhiều chương trình, kế hoạch hành động thích ứng với biến đổi khí hậu, phục hồi cảnh quan, nguồn tài nguyên và cải thiện sinh kế cho người dân các địa bàn bị ảnh hưởng.

Chỉ riêng tại khu vực Đồng bằng sông Cửu Long, giai đoạn 2017-2025, Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (nay là Bộ Nông nghiệp và Môi trường) triển khai dự án kết hợp bảo vệ vùng ven biển và phục hồi đai rừng ngập mặn tại Kiên Giang (nay là An Giang) và Cà Mau, với tổng mức đầu tư gần 600 tỷ đồng.

Trong khuôn khổ dự án, khoảng 2.800ha rừng ngập mặn được phát triển và bảo vệ, cùng với 19km đê biển và kè chắn sóng được nâng cấp và cải tạo. Các vùng duyên hải Đồng bằng sông Cửu Long đang tiếp tục được xanh hóa trở lại.

Trên địa bàn tỉnh Cà Mau hiện có dự án "Tăng cường khả năng chống chịu vùng ven biển thông qua phục hồi rừng ngập mặn và các giải pháp dựa vào thiên nhiên," do Liên minh Bảo tồn thiên nhiên Quốc tế (IUCN) phối hợp địa phương thực hiện.

Đến nay, dự án đã trồng được hơn 80.000 cây ngập mặn trên diện tích 18ha tại xã Vĩnh Hậu và năm 2026 này sẽ trồng thêm 80.000 cây trên diện tích 19ha đất phòng hộ ở xã Long Điền (địa bàn Bạc Liêu cũ).

Không chỉ phục hồi rừng ngập mặn, các địa phương còn phát triển mạnh nhiều mô hình nuôi trồng thủy sản bền vững thích ứng với biến đổi khí hậu như nuôi tôm rừng, tôm lúa, nuôi ghép đa loài dưới tán rừng ngập mặn...

Hiện các địa phương đang triển khai "Đề án phát triển nuôi trồng thủy sản bền vững vùng Đồng bằng sông Cửu Long đến năm 2030" của Bộ Nông nghiệp và Môi trường, với tổng kinh phí khoảng 3.400 tỷ đồng. Mục tiêu phát triển nuôi tôm nước lợ toàn vùng đạt 720.000ha, nuôi theo vùng sinh thái, vùng nuôi tập

trung thích ứng với biến đổi khí hậu. Trong đó, tỉnh Cà Mau hiện đã có khoảng 48.000ha nuôi tôm dưới tán rừng.

Tiến sỹ Phạm Trọng Thịnh, nguyên Phó viện trưởng Phân viện Điều tra quy hoạch rừng Nam Bộ, chuyên gia về biến đổi khí hậu, cũng cho rằng trong các giải pháp tổng thể để thích ứng với biến đổi khí hậu tại Đồng bằng sông Cửu Long, ưu tiên hàng đầu chính là nâng cao khả năng chống chịu và năng lực thích ứng. Thông qua việc sử dụng hiệu quả, ngăn giảm và suy thoái tài nguyên; phát triển nông nghiệp thông minh, kết hợp bảo vệ và phát triển rừng; phát triển hạ tầng thích ứng, chú trọng đảm bảo y tế, sức khỏe cho người dân trong vùng.

Cùng với đó là các giải pháp nhằm giảm nhẹ rủi ro thiên tai, giảm thiệt hại của biến đổi khí hậu; trong đó tập trung mạnh cho công tác dự báo và cảnh báo; xây dựng, nâng cấp các công trình phòng, chống thiên tai; tăng cường công tác đảm bảo an toàn tính mạng và tài sản của người dân.

Các địa phương Đồng bằng sông Cửu Long cùng với Trung ương, ngành Nông nghiệp và Môi trường cũng cần tiếp tục xây dựng, hoàn thiện thể chế, chính sách; phát triển nguồn nhân lực, thúc đẩy ứng dụng khoa học công nghệ; huy động nguồn lực tài chính, đầu tư và hợp tác quốc tế cho các chương trình ứng phó với biến đổi khí hậu; đồng thời tăng cường truyền thông, nâng cao nhận thực cộng đồng về thích ứng với biến đổi khí hậu, bảo vệ rừng ngập mặn, tài nguyên thiên nhiên và các giải pháp sinh kế dựa vào thiên nhiên, phát triển bền vững.

Cùng quan điểm trên, Tiến sỹ Nguyễn Thanh Phong cho rằng khi các giải pháp dựa vào thiên nhiên được tích hợp với quy hoạch phát triển, đổi mới công nghệ và cơ chế huy động nguồn lực, Việt Nam sẽ không chỉ giảm thiểu rủi ro khí hậu mà còn tạo ra mô hình tăng trưởng xanh có sức cạnh tranh trong dài hạn.

(Nguồn: https://www.vietnamplus.vn/chu-dong-thich-ung-voi-bien-doi-khi-hau-tao-dong-luc-phat-trien-quoc-gia-)